

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA GLOBAL MENEJMENT STRATEGYALARI**Artikova Nigina Muxtarovna**Vazrlar Maxkamasi huzuridagi biznes va tadbirkorlik oliy maktabi
Global menejment yo'nalishi magistranti

Annotatsiya: Maqolada raqamli transformatsiya so'zining mazmuni hamda raqamli texnologiyalar sharoitida global ya'ni xalqaro menejmentning ahamiyati haqida ma'lumotlar o'rin olgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, global menejment, texnologiya, tashkilot, korxona, biznes.

Jahonda sifatli ta'lim berish, ta'lim olishni yaxshilash va o'zlashtirish natijalarini baholash usullarini takomillashtirishda raqamli texnologiyalar va raqamli ta'lim resurslaridan foydalanilmoqda. YUNESKOning butunjahon ta'lim forumi-2023 da "uzoq muddatli va doimiy rivojlanib boruvchi raqamli transformatsiya sharoitida ta'limdagi tafovutlarni bartaraf etish uchun raqamli ta'lim kuchidan foydalanish zarurligi" e'tirof etilib¹, ta'limni demokratlashtirish, innovatsiyalarni rag'batlantirish va keng ko'lamli professional imkoniyatlarga ega raqobatbardosh, tez o'zgaruvchan dunyo uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarga ega kadrlarni tayyorlash masalasiga alohida ahamiyat qaratilmoqda.

Uchinchi renessans yo'lidan borayotgan mamlakatimizning uzluksiz ta'lim tizimini isloh qilish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va ta'lim samaradorligini oshirish bo'yicha keng qamrovli ishlar olib borilib, "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasi asosida IT-infratuzilmani yaratish, umumta'lim maktablarini raqamlashtirish, shuningdek, axborot tizimlarini joriy etish va raqamli ta'lim platformalarini yaratish va ularni o'quv-tarbiya jarayoniga joriy etish vazifalari belgilangan. Bu esa, raqamli transformatsiya sharoitida ta'limni tashkil etishning pedagogik-psixologik imkoniyatlarini tahlil qilish, raqamli texnologiyalarning ta'limga integratsiyasiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlashtirish, raqamli ta'lim platformalarini yaratish hamda ular asosida o'qitishning xususiy-metodik asoslarini ishlab chiqish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri ekanligini belgilaydi.

Raqamli transformatsiya – bu tashkilotlarning o'z operatsiyalarini o'zgartirish va mijozlarga yaxshiroq xizmat ko'rsatadigan yangi biznes modellarini yaratish uchun raqamli texnologiyalarni qabul qilish jarayonini tavsiflash uchun ishlatiladigan atama. Texnologik o'zgarishlarning ortib borayotgan sur'ati bilan raqamli transformatsiya kompaniyalar uchun o'z sohalarida raqobatbardosh va dolzarb bo'lib qolishning asosiy strategiyasiga aylandi.

Raqamli transformatsiya — bu tashkilotlarning raqamli texnologiyalarni joriy etish va ularni o'z faoliyatida qo'llash orqali o'zgarishlarni amalga oshirish jarayonidir. Ushbu jarayon nafaqat texnologik o'zgarishlarni, balki menejment strategiyalarining yangilanishini ham talab qiladi. Raqamli transformatsiya zamonaviy biznes muhitida raqobatbardoshlikni oshirish, mijozlar bilan aloqalarni yaxshilash va yangi bozor imkoniyatlaridan foydalanish uchun zarurdir.

Raqamli Transformatsiya va Menejment Strategiyalari:

Raqamli transformatsiya jarayonida menejment strategiyalari quyidagi asosiy yo'nalishlarda o'zgaradi:

-Innovatsion yondashuv: Raqamli transformatsiya innovatsiyalarni talab qiladi. Tashkilotlar yangi texnologiyalarni joriy etish va ularni samarali qo'llash uchun innovatsion strategiyalarni ishlab

¹ <https://www.unesco.org/en/articles/education-world-forum-2023-unesco-mobilizes-ministers-greening-education-anddigital-transformation>

chiqishlari zarur. Bu, o'z navbatida, yangi mahsulotlar va xizmatlarni yaratishga, shuningdek, mavjud jarayonlarni optimallashtirishga olib keladi.

-Moslashuvchanlik: Raqamli transformatsiya jarayonida tashkilotlar tez o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish qobiliyatini oshirishlari kerak. Bu, o'z navbatida, strategik rejalashtirish jarayonida moslashuvchanlikni ta'minlaydigan yondashuvlarni qo'llashni talab qiladi.

-Ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish: Raqamli transformatsiya jarayonida ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish muhim ahamiyatga ega. Tashkilotlar ma'lumotlarni to'plash, tahlil qilish va ulardan foydalangan holda strategiyalarini belgilashlari zarur. Bu, o'z navbatida, raqobatbardoshlikni oshirishga yordam beradi.

-Mijozlar bilan aloqalar: Raqamli transformatsiya jarayonida mijozlar bilan aloqalar strategiyasi ham o'zgaradi. Tashkilotlar mijozlar ehtiyojlarini yaxshiroq tushunish va ularga individual xizmatlar taklif qilish uchun raqamli texnologiyalarni qo'llashlari zarur. Bu, mijozlar sadoqatini oshirishga va yangi mijozlarni jalb qilishga yordam beradi.

-Kadrlar va madaniyat: Raqamli transformatsiya jarayonida kadrlar va tashkilot madaniyati ham muhim rol o'ynaydi. Tashkilotlar xodimlarni raqamli ko'nikmalar bilan ta'minlash va innovatsion fikrlashni rag'batlantirish uchun madaniyatni o'zgartirishlari zarur. Bu, o'z navbatida, raqamli transformatsiya jarayonini muvaffaqiyatli amalga oshirishga yordam beradi.

Bugungi kunda hayotimizga raqamli transformatsiya sharoitida global menejment strategiyalari ham kirib keldi. Biz global menejment ta'rifiga to'xtaladigan bo'lsak, global menejment bu xalqaro miqyosda kompaniya yoki tashkilotlarni boshqarish jarayoni bo'lib, turli mamlakatlarda faoliyat yurituvchi korxonalar uchun strategiyalar ishlab chiqish, operatsiyalarni muvofiqlashtirish va raqobatbardoshlikni oshirishga qaratilgan boshqaruv tizimidir.²

Global boshqaruv kontseptsiyasi bugungi kunda akademik va xalqaro dunyoda bahsli g'oyaga aylandi. Hozirgacha ham mahalliy, ham xorijiy fanda umumiy qabul qilingan yagona ta'rif mavjud emas, lekin eng muhimi, mahalliy global tadqiqotlarda "global boshqaruv" atamasini tarjima qilishda ma'lum bir noaniqlik mavjud.³ Bizning fikrimizcha, "global boshqaruv" atamasi "global boshqaruv" mazmunini unchalik to'g'ri aks ettirmaydi. Shu sababli, mahalliy amaliyotda global boshqaruv global tartibga solish bilan belgilanadi. Shunday qilib, ba'zi terminologik tafovutlar paydo bo'ladi.

Zamonaviy iqtisodiyotda raqamli transformatsiya global menejment strategiyalarining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Raqamli texnologiyalar kompaniyalar boshqaruv tizimini tubdan o'zgartirib, ularning xalqaro miqyosdagi raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Global menejment esa raqamli muhitda biznes jarayonlarini samarali boshqarish va innovatsion strategiyalarni joriy etishni talab qiladi.

Bugungi kunda texnologiyalarning jadal rivojlanishi va global raqobatning kuchayishi tashkilotlarni raqamli transformatsiyani amalga oshirishga undamoqda. Digital transformatsiya – bu nafaqat yangi texnologiyalarni joriy etish, balki biznes jarayonlarini, menejmentni va tashkilotning butun ish faoliyatini raqamli vositalar orqali yangilashni anglatadi. Buning natijasida tashkilotlar o'z ishlarini samaraliroq, tezroq va aniqroq bajarishga muvaffaq bo'ladilar. Raqamli texnologiyalar yordamida menejment jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tahlil qilish va qarorlar qabul qilishni soddalashtirish mumkin.

Shuningdek, digital transformatsiya tashkilotlarning ichki va tashqi aloqalarini samarali boshqarish, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va bozordagi o'rnini mustahkamlash imkoniyatini yaratadi.

Raqamli transformatsiyaning xalqaro menejment uchun foydalari:

² .Йўлдошев Н.Қ ва бошқалар. Стратегик менежмент. – Т., 2003. – 102 б.

³ Кузьмина Т.И. Международный менеджмент. Управление в международных компаниях. – М, 2004. – 240 с.

Samaradorlikning oshishi: Raqamli vositalar yordamida ko'plab jarayonlarni tezlashtirish va avtomatlashtirish mumkin. Bu, o'z navbatida, ishchi kuchi va vaqtni tejashga, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Resurslarni optimallashtirish: Raqamli vositalar resurslarni samarali taqsimlashda yordam beradi. Bunda xodimlarning ish yukini tahlil qilish, resurslarni zarur joylarga yo'naltirish va ularni tejamkorlik bilan ishlatish mumkin.

Raqobatbardoshlikni oshirish: Raqamli texnologiyalar tashkilotlarga bozorda raqobatbardoshlikni saqlashda yordam beradi. Tezkor qarorlar qabul qilish, mijozlarga yuqori sifatli xizmat ko'rsatish va yangi mahsulotlar yaratish orqali tashkilotlar bozorga yangiliklar kiritish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Yangi biznes modellarining rivojlanishi: Digital transformatsiya yangi biznes modellarini yaratish va joriy etishda yordam beradi. Masalan, raqamli xizmatlar, onlayn savdo va boshqa raqamli platformalar orqali tashkilotlar yangi biznes imkoniyatlaridan foydalanishlari mumkin.

Raqamli transformatsiya jarayoni menejment strategiyalarini o'zgartirishga olib kelishi mumkin. Raqamli transformatsiya jarayoni zamonaviy biznes muhitida muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayon menejment strategiyalarining o'zgarishini talab qiladi. Tashkilotlar innovatsion yondashuvlarni, moslashuvchanlikni, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilishni, mijozlar bilan aloqalarni yaxshilashni va kadrlar madaniyatini o'zgartirishni o'z ichiga olgan strategiyalarni ishlab chiqishlari zarur. Raqamli transformatsiya muvaffaqiyatli amalga oshirilganda, tashkilotlar o'z faoliyatini yanada samarali va innovatsion tarzda olib borishlari mumkin. Bu jarayon raqobatbardoshlikni oshirish, mijozlar ehtiyojlarini qondirish va yangi bozor imkoniyatlaridan foydalanish imkonini beradi.

Zamonaviy iqtisodiyotda raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish korxonalar va tashkilotlarning samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Biroq, ushbu jarayon faqat ilg'or texnologiyalarni joriy qilish bilan cheklanmaydi. U samarali menejment tizimini talab qiladi. Menejmentning to'g'ri tashkil etilishi raqamli texnologiyalardan foydalanish jarayonining samaradorligini oshirishga yordam beradi va innovatsion o'zgarishlarni tezlashtiradi.

Raqamli texnologiyalarni joriy etishda menejmentning roli juda muhim. To'g'ri tashkil qilingan boshqaruv jarayonlari orqali tashkilotlar raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirishi, samaradorlikni oshirishi va bozor talablariga moslashishi mumkin. Shuning uchun, menejerlar raqamli texnologiyalarni samarali boshqarish ko'nikmalariga ega bo'lishlari va o'z tashkilotlarini innovatsion rivojlanishga yo'naltirishlari lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Yo'ldoshev N.Q va boshqalar. Strategik menejment. – T., 2003. – 102 b.
2. Кузьмина Т.И. Международный менеджмент. Управление в международных компаниях. – М., 2004. – 240 с
3. Mazzone DM (2014) Digital or death: digital transformation: the only choice for business to survive smash and conquer. Smashbox Consulting
4. Daniel R. A. Schallmo & Christopher A. Williams (auth.) (2018). Digital Transformation Now: Guiding the Successful Digitalization of Your Business Model. <https://www.pdfdrive.com/digital-transformation-now-guiding-the-successful-digitalization-of-your-business-model-e158455095.html>